

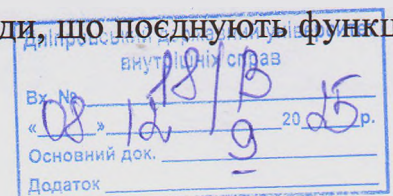
ВІДГУК

**офіційного опонента доктора юридичних наук, професора
Логвиненка Бориса Олексійовича
на дисертацію Яндульського Юрія Олександровича
«Адміністративно-правове забезпечення діяльності військових
адміністрацій в Україні під час дії воєнного стану», подану на здобуття
наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07
– адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право**

Актуальність теми дисертації та зв'язок її з науковими програмами, планами, темами. Тема для дисертаційного дослідження є надзвичайно актуальною, адже зачіпає не лише адміністративно-правові проблеми, а й підіймає питання оптимізації державного управління та національної безпеки у період воєнного стану.

Серед обставин, які засвідчують своєчасність та актуальність теми дисертаційного дослідження Ю. О. Яндульського, можна вказати на наступні: 1) введення особливого правового режиму воєнного стану в Україні призвело до ґрунтовної зміни архітектури публічної влади, де саме військовим адміністраціям відведено ключову роль на регіональному та місцевому рівнях; 2) сучасний стан правового регулювання діяльності військових адміністрацій характеризується наявністю правових колізій та прогалин; 3) складнощі практичної реалізації взаємодії або заміщення органів місцевого самоврядування військовими адміністраціями; 4) забезпечення прав і свобод людини та громадянина в умовах дії воєнного стану та запровадження відповідних заходів примусового характеру; 5) роль військових адміністрацій у процесах обороноздатності, деокупації території та повоєнної відбудови України.

Відповідно, дисертант справедливо наголошує на тому, що потреба налагодження ефективного функціонування державної влади для всебічного забезпечення прав і свобод людини і громадянина у екстраординарних умовах повномасштабної військової агресії обумовила запровадження особливого правового режиму воєнного стану, а також утворення військових адміністрацій як тимчасових органів державної влади, що поєднують функції

військового і цивільного управління. Саме наведеними обставинами обумовлено необхідність проведення окремого комплексного дослідження, присвяченого удосконаленню адміністративно-правового забезпечення діяльності військових адміністрацій в Україні під час дії воєнного стану.

Відповідно, дисертаційне дослідження Ю. О. Яндульського видається своєчасним і затребуваним як у теоретико-правовому, так і у практичному аспектах.

Дисертаційна робота виконана відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII, указів Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», від 30.09.2020 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», абз. 11 п. 1.1 Розділу 1 Пріоритетних напрямків фундаментальних та прикладних наукових досліджень у галузі права, затверджених постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 р. № 12-21.

Мета дисертаційного дослідження полягала в удосконаленні адміністративно-правового забезпечення діяльності військових адміністрацій в Україні під час дії воєнного стану на підставі аналізу чинного законодавства та наукових позицій, обумовлених реаліями триваючої протидії повномасштабній збройній агресії.

У цілому мета дисертаційного дослідження досягнута, предмет роботи належно сформульований та кореспондується з об'єктом.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Узагальнюючи наведене можна констатувати, що дисертація Ю. О. Яндульського написана на належному науковому рівні, її структура логічно побудована, ключові проблеми чітко сформульовані, наукові положення характеризуються достатнім рівнем обґрунтованості та достовірності, а висновки та рекомендації мають значення для адміністративно-правової науки. Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації, викладені у авторефераті,

відповідають змісту дисертаційної роботи та повністю відображають структуру, основні положення та результати проведеного ним дослідження.

Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлений раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Науково-теоретичним підґрунтям дисертації стали праці вітчизняних і зарубіжних учених у галузях права та публічного управління. Нормативну основу дослідження становлять Конституція України, акти міжнародного права, закони України, укази Президента України, постанови й розпорядження Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, що стосуються питань правового забезпечення дії особливого правового режиму воєнного стану в Україні. Інформаційну та емпіричну основу роботи складають практика діяльності органів публічної влади, статистичні матеріали правоохоронних органів України, публікації громадських організацій у вітчизняних та зарубіжних медіа з проблемних питань функціонування військових адміністрацій, аналіз довідкових видань та публіцистики.

Методологічну основу дослідження складає сукупність спеціальних та філософських методів наукового пізнання, застосування яких сприяло досягненню визначених у роботі мети й завдань, а також комплексному висвітленню порушеної в дослідженні проблематики. В основу роботи був покладений діалектичний метод пізнання. Крім того, в дослідженні знайшли застосування аналітичний, структурно-логічний, логіко-семантичний, порівняльно-правовий, класифікаційний методи, а також методи абстрагування, аналізу та синтезу.

Зміст дисертації у цілому характеризується належним теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений теоретичний підхід, зокрема, вдало розроблені дефініції та класифікації дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем адміністративно-правового забезпечення діяльності військових адміністрацій в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що робота Ю. О. Яндульського одним із перших у вітчизняній науці адміністративного права комплексним дослідженням, яке присвячено особливостям адміністративно-правового забезпечення діяльності військових адміністрацій в Україні. У результаті підготовленого дослідження здобувачем сформульовані нові теоретичні положення, обґрунтовані висновки, пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення законодавства України.

Становить інтерес проведена Ю. О. Яндульським систематизація основних проблем і перспектив удосконалення діяльності військових адміністрацій в Україні під час дії воєнного стану, пріоритетним серед яких визначене законодавче унормування порядку створення, функціонування та ліквідації військових адміністрацій після припинення дії особливого правового режиму воєнного стану.

Автором вдало визначено сутність взаємодії військових адміністрацій з іншими органами публічної адміністрації в Україні під час дії воєнного стану й наголошено, що така взаємодія може розглядатися як певний процес або як форма (зовнішній вияв) діяльності військових адміністрацій. Охарактеризовано нормативну, безпекову, соціальну, інституційну, організаційну, інформаційну, сервісну, координаційну, аналітичну та законотворчу форми взаємодії.

Слід погодитись із висновком дисертанта щодо адміністративно-правового статусу військових адміністрацій в Україні, під яким запропоновано розуміти сукупність закріплених у законодавстві положень, що визначають повноваження, гарантії їх реалізації, місце та роль у системі публічної влади під час дії особливого правового режиму воєнного стану. Вказано на дуальний характер військових адміністрацій, що поєднують повноваження як місцевих державних адміністрацій, так і органів місцевого самоврядування.

Варто звернути увагу на пропозиції Ю. О. Яндульського щодо заходів правового режиму воєнного стану, під якими запропоновано розуміти сукупність визначених Конституцією України та законами України правових інструментів, що мають різне спрямування, тривалість і характер дії, здійснюваних із метою захисту прав і свобод людини, забезпечення національної безпеки та оборони, захисту державного суверенітету і територіальної цілісності під час дії особливого правового режиму воєнного стану.

Вельми цікавим вбачається обґрунтування Ю. О. Яндульським проведеної ним систематизації нормативно-правової основи діяльності військових адміністрацій в Україні під час дії воєнного стану. Здобувачем наголошено на важливості забезпечення балансу між централізацією управління в особливий період та дотриманням конституційних принципів демократичності й законності.

Таким чином, дисертантом враховано не лише новели вітчизняного адміністративного законодавства, а й запропоноване власне бачення перспектив його удосконалення.

Структурно робота Ю. О. Яндульського складається з анотації, вступу, трьох розділів, що налічують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (247 найменувань на 28 сторінках) і додатків (на 8 сторінках). Загальний обсяг дисертації становить 215 сторінок, з яких основного тексту – 179 сторінок.

Перший розділ дослідження розкриває загальнотеоретичні засади адміністративно-правового забезпечення діяльності військових адміністрацій в Україні під час дії воєнного стану. В його межах досліджено стан наукового опрацювання проблеми адміністративно-правового забезпечення функціонування тимчасових органів державної влади під час дії особливих правових режимів; Нормативно-правову основу діяльності військових адміністрацій в Україні під час дії воєнного стану та адміністративно-правовий статус військових адміністрацій в Україні.

Другий розділ дослідження стосувався адміністративно-правові засади діяльності військових адміністрацій в Україні під час дії воєнного стану. Автор проаналізував реалізацію заходів правового режиму воєнного стану військовими адміністраціями; Гарантії дотримання прав людини і громадянина в Україні під час дії воєнного стану у діяльності військових адміністрацій та взаємодію військових адміністрацій з іншими органами публічної адміністрації.

Третій розділ дослідження був присвячений розкриттю перспектив удосконалення діяльності військових адміністрацій в Україні під час дії воєнного стану. Знайшли належне відображення зарубіжний досвід функціонування тимчасових державних органів в умовах дії особливих правових режимів, а також перспективи удосконалення діяльності військових адміністрацій в Україні під час дії воєнного стану.

Крім викладеного, у своїй дисертації здобувач дотримався правил академічної доброчесності, оскільки його дослідження містить посилання на відповідні джерела інформації при використанні ідей, розробок, тверджень, відомостей інших дослідників. Автор не допускав порушень вимог законодавства про авторське право, надав достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики дослідження та джерела інформації. У дисертації Ю. О. Яндульського не виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації чи фальсифікації.

Загальний аналіз змісту дисертації свідчить про її системний, цілісний та самостійний характер, а сама робота відзначається високим науковим рівнем.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Високо оцінюючи зміст дисертації Ю. О. Яндульського, необхідно визнати, що рецензована наукова робота містить низку спірних й недостатньо обґрунтованих положень, які можуть слугувати підставою для виникнення наукової дискусії та дороговказами подальших наукових розвідок за досліджуваною проблемою. До таких віднесені наступні:

1. У дисертації здобувач неодноразово наголошує на проблемах реалізації «громадського контролю» під час дії воєнного стану. Зокрема це стосується твердження на стор. 171 дослідження, що «можливим і доцільним для України вбачається запозичення моделі, що поєднує централізоване управління в кризових умовах із системою громадського контролю та підзвітності». Виникає запитання, які саме інструменти громадського контролю автор вважає допустимими в зоні проведення активних бойових дій та прифронтових територіях, зважаючи на безпекову складову?

2. По тексту роботи автор часто звертається до поєднання військовими адміністраціями функцій органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади (місцевих державних адміністрацій). Потребує уточнення авторська позиція з приводу того чи не порушує зазначений дуалізм принципу народовладдя. Адже повна заміна виборних органів місцевого самоврядування утворюваними військовими адміністраціями може свідчити про наявність конституційного конфлікту.

3. В межах підрозділу 2.3 «Взаємодія військових адміністрацій з іншими органами публічної адміністрації в Україні під час дії воєнного стану» дослідження (с. 111-129), запропонована автором класифікація форм такої взаємодії видається штучно перевантаженою. Приміром, це стосується розмежування «організаційної» та «координаційної» форм. Відповідно, позиція автора з цього приводу потребує уточнення.

4. У висновку 1 здобувач зазначає, що науковий доробок у цій сфері має переважно історико-правовий або міжнародно-правовий характер (с. 173). Виникає питання, чим саме адміністративно-правовий статус військових адміністрацій відрізняється від статусу військово-цивільних адміністрацій, які діяли в зоні проведення АТО/ООС, і чому попередні дослідження недостатньо розкривають цю тему?

5. У висновках до роботи не знайшли відображення конкретні пропозиції автора щодо удосконалення національного законодавства України в аспекті дослідженої ним проблеми. Поряд із цим у тексті роботи такі

пропозиції мають місце. Відповідно, під час публічного захисту цікаво дізнатися аргументацію здобувача, що саме видається йому найголовнішим для удосконалення діяльності військових адміністрацій в Україні?

У той же час висловлені зауваження мають переважно дискусійний характер та суттєво не впливають на наукову цінність рецензованої роботи й позитивну оцінку проведеного автором дослідження.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть бути використані у науково-дослідній роботі, правотворчості, правозастосовній діяльності та освітньому процесі.

Представляють цінність сформульовані автором зміни і доповнення до національного законодавства, що сприятиме підвищенню ефективності діяльності військових адміністрацій. Сформовані пропозиції можуть стати у нагоді для подальших досліджень перспектив удосконалення функціонування тимчасових органів державної влади в Україні.

Основні положення та результати дисертації відображені у 10 наукових публікаціях: 4 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України, 1 статті в іноземному науковому періодичному виданні та 5 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

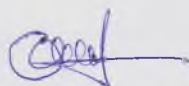
Автореферат дисертації належним чином кореспондується з її змістом та повністю відображає основні положення й результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено у відповідності до встановлених нормативно-правовими актами МОН України вимог.

Викладене дозволяє зробити висновок, що дисертація «Адміністративно-правове забезпечення діяльності військових адміністрацій в Україні під час дії воєнного стану» є завершеною працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретну наукову проблему, яка має вагоме значення для науки адміністративного права та процесу, відрізняються науковою новизною і мають практичну цінність, тобто відповідають вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 24

липня 2013 року № 567 та наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», а її автор – **Яндутьський Юрій Олександрович** – заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

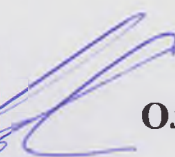
ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ:

професор кафедри
адміністративного права і процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор

Борис ЛОГВИНЕНКО

Підпис Б. Логвиненка засвідчую:
проректор Дніпровського
державного університету
внутрішніх справ
Заслужений діяч науки і техніки України,
доктор юридичних наук, професор

Олександр ЮНІН